

رازهای نماز

فهرست اجزای موضوعات

۹	سخن ناشر
۱۱	سخن مترجم
۱۷	مقدمه
۱۹	مقام نخست
۱۹	دلیل عقلی همراه با نقلی
۲۱	مقام دوم
۲۱	دلیل نقلی به پشتوانهٔ دلیلی عقلی
۲۸	سراغاز
۲۸	اسرار مقدمات نماز
۳۰	نقش علیّت
۳۱	اسرار طهارت
۳۲	فهم حدیث
۳۳	حدیث دوم
۳۴	حدیث سوم
۳۵	فهم حدیث
۳۷	پاک و پاک‌تر
۳۸	راز و نهران طهارت کامل
۳۹	فهم حدیث
۴۰	راز طهارت از خاک (تیمّم)

- ۴۲ راز طهارت لباس، بدن، سجده گاه و...
- ۴۳ اموری که در سرآغاز روشن شد
- ۴۷ نسبی بودن راز و غیب
- ۵۰ **بخش یکم**
- ۵۱ در اسرار تکبیرهای شروع نماز
- ۵۱ حدیث اول
- ۵۳ حدیث دوم
- ۵۵ چهره ملکوتی حدیث
- ۵۶ حدیث سوم
- ۵۷ حدیث چهارم
- ۵۸ آنچه در این بخش روشن شد
- ۶۲ **بخش دوم**
- ۶۳ در راز نیت
- ۶۵ عبادت‌های سه گانه
- ۶۷ نظرهای کلامی و فقهی
- ۶۹ بازگشت به سخن
- ۷۰ نقش ریا و کم خردی در تباهی عمل
- ۷۲ نقش اخلاص و عقل
- ۷۴ نیت ظاهری و باطنی
- ۷۶ روح عمل
- ۷۷ اموری که در این بخش روشن شد
- ۸۰ **بخش سوم**
- ۸۱ در راز قرائت
- ۸۳ اسم اعظم

۸۴	ویژگیهای بسم الله و رازهای سوره حمد
۸۸	توجیه ضمیر متکلم «نعبد»
۸۹	فایده یقین
۹۰	مراتب مناجات و رازگویی
۹۳	رازهای سوره
۹۶	نگرش حکیمان
۹۹	ضابطه الهی در آیات سوره های حدید و توحید
۱۰۲	راز و نهان تسبیحات اربعه
۱۰۳	حاصل آنچه در این بخش روشن شد
۱۰۸	بخش چهارم
۱۰۹	در راز قیام، رکوع، سجود و...
۱۱۱	راز قیام
۱۱۴	امتیاز قیام
۱۱۵	حاصل سخن
۱۱۷	راز رکوع و سجود
۱۱۹	تمثّل عملی فروتنی
۱۲۰	حال نمازگزار در نماز
۱۲۳	فرق میان رکوع و سجود
۱۲۵	اهمیت سجده
۱۲۵	مسئله معاد
۱۲۷	عظمت سجده در روایات
۱۳۳	آنچه در این بخش روشن شد
۱۳۸	بخش پنجم
۱۳۹	در راز قنوت، تشهد، سلام و...

سخن‌نامه

از ساحت قدس ربوبی و از ناحیه تزه الهی، هر آنچه فیضان دارد، جز زیبایی و لطافت و غیر از پاکی و طهارت نیست، و هر چه درجه فیض نزدیک‌تر و به مبدأ لطف قریب‌تر باشد، جمال فزون‌تر و کمال کامل‌تری را با خود دارد.

گرچه آن مبدع غیب و شهود و خداوند ودود در افاضه و روشن داشتن چراغ جهان لحظه‌ای درنگ ندارد، بلکه اقتضای وجود آن خالق یکتا این درخشش و فروغ است؛ ﴿الله نور السموات و الأرض﴾^۱، لیکن هر فیضی از خزانه لا یزال حکمت و علم الهی گذر می‌کند، گوهرهای ناب بلکه بهترین و برترین آنها تنها به بهترین و کامل‌ترین انسانها سپرده و عطا می‌شود و همواره توصیه به حفظ و نگاهداری و پرهیز از سستی و ضعف در مورد آن را همراه دارد.

وقتی پروردگار عالم عطیة کوثر را به برترین رسولش، بلکه حبیبش عطا می‌کند؛ ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾^۲ او را به صلوات و نحر توصیه می‌کند؛ ﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾^۳ تا با استعانت از صلوات و استمداد از نحر بتواند آن عطیة برتر را تحمل و

۱. سوره نور، آیه ۳۵.

۲. سوره کوثر، آیه ۱.

۳. سوره کوثر، آیه ۲.

بهره‌برداری کند.

یکی از بارزترین مصادیق و کامل‌ترین موارد لطف تامّ الهی ارمغان والای نماز است که در معراج نبوی با همه لوازم و مقدّمات و مقارنات يك جا به حبیبش عطا فرمود و آن را به فلاح مطلق تسمیه کرد؛ «حیّ علی الفلاح» و از آن به بهترین عمل یاد کرد؛ «حیّ علی خیر العمل» و از باب اهمیّت و تأکید، هم در اذان و هم در اقامه، و در هر کدام دوبار مورد توجه قرار داد.

از آنجا که نماز عمود دین است؛ «الصلاة عمود الدین»^۱ و با توجه به این که محور تمامی اعمال و طاعات انسانی است که اگر نماز قبول شود، عبادات دیگر مورد پذیرش قرار می‌گیرد و اگر نماز پذیرش نشود، دیگر اعمال و طاعات عروج نمی‌کنند و مقبول واقع نمی‌شوند؛ «إِنْ قُبِلَتْ قُبِلَتْ مَسَاوَاهَا وَإِنْ رُدَّتْ رُدَّتْ مَسَاوَاهَا»^۲، بسیار شایسته است که راجع به آن معرفت و ایمان را فزونی بخشید و تا حدّی در این راستا کوشید که لذت گفت‌وگو و مناجات با خدا را چشید؛ «إِنَّ الْمَصْلَىٰ يَنَاجِي رَبَّهُ»^۳ و به حق هنگام گفتن تکبیرة الاحرام احساس پرواز و صعود به ساحت الهی داشته و هنگام تسلیم هم احساس مراجعت و بازگشت از کوی دوست که در این رفت و آمد نقص‌ها و ضعف‌ها رفته و کمالات و فضایل آمده باشد.

یکی از بهترین شیوه‌ها در جهت تقویت ایمان و افزایش برهان، همانا بیان اسرار و حکم احکام دینی و خصوصاً نماز و توجه به حقایق و معارف بلندی است که در این حرکات موزون و آهنگین و نمکین وجود دارد. بزرگان از حکمت و عرفان با توجه به چنین امر مهمی کتابی مستقل با عنوان اسرار الصلاة تالیف کرده و زوایایی از

۱. وسائل الشیعة، ج ۴، ص ۲۷.

۲. کافی، ج ۳، ص ۲۶۸.

۳. بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۲۱۵.

این لطیفهٔ ربّانی را تبیین نموده‌اند.

آیت الله جوادی آملی با بهره‌گیری فراوان از بحر قرآن و به تبع آن عرفان و به دنبال آن حکمت، به نگارش کتابی با عنوان *اسرار الصلاة* به زبان عربی همت گماشته و با رویکردی تازه که یکی از مهم‌ترین آنها بحث ارتباط و وثیق عالم اعتبار با عالم تکوین است، به بیان بخشی دیگر از دریای معارف این حقیقت والای الهی پرداخته‌اند.

این کتاب در پنج بخش در سال ۱۳۷۳ با عنوان *اسرار الصلاة*، توسط مرکز نشر اسراء منتشر شد و از آنجا که بسیاری از علاقمندان و آشنایان با آثار استاد اظهار علاقه کردند که با ترجمه فارسی، نفع این معارف را عمومی تر کرده تا همگان از آن بهره‌گیرند، به جناب حجّة الاسلام آقای علی زمانی قمشه‌ای که از اساتید و فضیلابی حوزهٔ علمیهٔ قم بوده و سالیان متمادی در مباحث استاد شرکت داشته و با مبانی و اندیشه‌های معظم له آشنا و مسلط هستند، پیشنهاد ترجمهٔ آن داده شد که ایشان نیز با بزرگواری پذیرفته و بر این مرکز منت نهادند و با ترجمانی مناسب، زمینهٔ این اثر مطلوب را فراهم نمودند که همین‌جا از آقای زمانی به عنوان ترجمان و همچنین محقق گرامی جناب آقای حسین شفیعی که در بازبینی و ملاحظات نهایی دقت شایانی انجام دادند و ویرایش این اثر را پذیرفتند، سپاس و تقدیر می‌نمایم.

امید است خداوند عالم همهٔ ما را جزء نمازگزاران واقعی قرار داده و با پذیرش نماز، نه تنها اعمال و طاعات، بلکه جانهای ما را بعد از نزهت و طهارت، از هر آنچه غیر اوست، شستشو داده و قبول فرمایند.

مرکز نشر اسراء